

Strateški dokument o konsolidaciji ukrepov EU na področju procesnih pravic

Projektni rezultat 4.4

Avtor(ji):

Carolina Nogueira (IPS)

Beatriz Martins (IPS)

João Gomes (IPS)

Datum:

September 2026

Raven razširjanja		
PU	Javno	X
SEN	Občutljiv	

Kontrolni list dokumenta

Številka projektnega rezultata	D4.4
Odgovorni izvajalec	IPS
Delovni sklop	WP4
Glavni urednik	Carolina Nogueira (IPS)
Sodelujoči	Beatriz Martins (IPS)
Recenzent	João Gomes (IPS)
Raven razširjanja	Javno
Datum	avgust 2026

Zgodovina revizij dokumenta			
Uvedene spremembe			
Različica	Datum	Razlog	Urednik
V1	07/08/2026	Prva različica	IPS
V2	26/08/2026	Druga različica	PPHS, IPS

Izjava o omejitvi odgovornosti

To poročilo je bilo pripravljeno v okviru dejavnosti, ki jih je sofinancirala Evropska komisija. Vsebina dokumenta je podana brez kakršnega koli jamstva glede primernosti informacij za določen namen.

Sofinancira Evropska unija. Vendar so izražena stališča in mnenja izključno mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske komisije. Niti Evropska unija niti Evropska komisija ne moreta biti odgovorni zanje.

Obvestilo o avtorskih pravicah

© 2024–2026 Konzorcij FULL-PROOF

Vsebina

1. Uvod.....	8
2. Namen.....	8
3. Metodologija.....	9
4. Trenutno stanje: Formalna skladnost in dejanska učinkovitost.....	12
4.1. Prenos in izvajanje.....	12
4.2. Analiza posameznih direktiv o procesnih pravicah.....	13
4.2.1. Pravica do obveščenosti (Direktiva 2012/13).....	13
4.2.2. Pravica do dostopa do odvetnika (Direktiva 2013/48).....	13
4.2.3. Pravica do brezplačne pravne pomoči (Direktiva 2016/1919).....	14
4.3. Ranljive osebe.....	15
4.4. Razlike v dojemanju med policisti, odvetniki in tožilci.....	16
5. Horizontalne teme, vrzeli in priložnosti.....	16
5.1. Status osumljene osebe.....	17
5.2. Pravna sredstva in spremljanje.....	17
5.3. Medstrokovno usposabljanje in krepitev zmogljivosti.....	18
5.4. Medstrokovno sodelovanje in komunikacija.....	19
5.5. Brezplačna pravna pomoč.....	19
6. Smernice o evropskih minimalnih standardih za praktično izvajanje procesnih pravic.....	20
6.1. Za policiste in organe kazenskega pregona.....	20
6.2. Za odvetnike.....	21
6.3. Splošne smernice.....	21
7. Prenos dobrih praks: pravna in praktična izvedljivost.....	22
8. Konsolidacija procesnih jamstev v prihodnjem ukrepanju EU.....	24
8.1. Krepitev izvajanja in spremljanja.....	25
8.2. Podpora državam članicam.....	25
8.3. Krepitev razpoložljivih podatkov.....	26
8.4. Krepitev strokovnih zmogljivosti.....	26
9. Sklep.....	28

Okrajšave in kratice

EU	Evropska unija
EKČP	Evropska konvencija o človekovih pravicah
FRA	Agencija Evropske unije za temeljne pravice
GD JUST	Generalni direktorat Evropske komisije za pravosodje in potrošnike
DPM	Državni preventivni mehanizem

Povzetek

V tem strateškem dokumentu so povzeti podatki, ugotovitve in priporočila, pridobljeni med izvajanjem projekta **FULL-PROOF – Zagotavljanje ustreznega poteka kazenskega postopka z okrepljenim spoštovanjem procesnih pravic osumljencev in obdolžencev** (sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev št. 101160524, program EU za pravosodje, oktober 2024–september 2026). Projekt je zbral kvalitativne in kvantitativne podatke – **59 intervjujev, anketa s 138 veljavnimi odgovori, sedem nacionalnih okroglih miz, dve mednarodni delavnici za organe kazenskega pregona, eno mednarodno delavnico za odvetnike in en mednarodni medstrokovni seminar** o praktičnem izvajanju pravnega reda EU o temeljnih procesnih pravicah, zlasti Direktive 2012/13 (pravica do obveščенosti), Direktive 2013/48 (pravica do dostopa do odvetnika) in Direktive 2016/1919 (pravica do pravne pomoči), v sedmih državah članicah: Bolgarija, Italija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Slovenija.

Podatki, zbrani med celotnim projektom, dosledno kažejo na isto temeljno ugotovitev: **formalni prenos treh direktiv je v bistvu zaključen, vendar je dejanska učinkovitost v najzgodnejših fazah kazenskega postopka (prijetje, policijsko pridržanje in prvo zaslišanje) pomanjkljiva**. Podatki kažejo, da glavni izzivi niso povezani s samim pravnim okvirom, temveč z njegovim izvajanjem, zlasti v zvezi z viri, usposabljanjem, poklicno kulturo in spremljanjem.

V zbirki podatkov se ponavljajo štiri medsektorske ugotovitve: (1) vztrajna vrzel v dojetanju, saj policisti poročajo o skladnosti, odvetniki in strokovnjaki za človekove pravice poročajo o strukturnih ovirah, tožilci pa sprejmejo vmesno stališče; (2) različna stopnja ranljivosti, saj so tuji državljani, osebe, ki ne govorijo ali ne razumejo jezika postopka, otroci in socialno-ekonomsko prikrajšane osebe nesorazmerno izpostavljeni kršitvam svojih procesnih pravic; (3) pravna pomoč kot strukturno najšibkejše procesno jamstvo, oslabiljeno zaradi zapoznelega ali neustreznega plačila in omejevalnih meril za upravičenost; ter (4) dosledno dajanje prednosti med strokovnimi delavci medstrokovnemu usposabljanju, ki temelji na scenarijih, kot najobetavnejšemu načinu za zmanjšanje vrzeli pri izvajanju.

Konzorcij

Inovativni zaporniški sistemi - IPS	Portugalska
Poljska platforma za domovinsko varnost - PPHS	Poljska
Univerza v Bologni – UNIBO	Italija
Bolgarski helsinški odbor - BHC	Bolgarija
Policijska akademija »Alexandru Ioan Cuza« - APAIC	Romunija
Mirovni inštitut - MI	Slovenija
Akademija policije v Bratislavi - APZB	Slovaška

1. Uvod

Okvir Evropske unije za procesne pravice osumljenih ali obdolženih oseb je bil konkretiziran z [Resolucijo Sveta z dne 30. novembra 2009 o načrtu za krepitev procesnih pravic osumljenih ali obtoženih oseb v kazenskih postopkih](#).

Načrt zajema šest direktiv: [Direktiva 2010/64 o pravici do tolmačenja in prevajanja](#), [Direktiva 2012/13 o pravici do obveščnosti](#), [Direktiva 2013/48 o pravici do dostopa do odvetnika](#), [Direktiva 2016/343 o domnevi nedolžnosti](#), [Direktiva 2016/800 o procesnih jamstvih za otroke](#), in [Direktiva 2016/1919 o brezplačni pravni pomoči](#). Ti instrumenti skupaj tvorijo pravni okvir EU o procesnih pravicah.

Več kot desetletje po sprejetju teh direktiv Evropska komisija v poročilih o izvajanju direktiv [2012/13](#) (pravica do obveščnosti), [2013/48](#) (pravica do dostopa do odvetnika) in [2016/1919](#) (pravica do brezplačne pravne pomoči) še naprej ugotavlja vrzel med formalnim prenosom in praktičnim izvajanjem. Čeprav je bil pri formalnem prenosu dosežen znaten napredek, še vedno obstajajo stalne in v nekaterih primerih resne pomanjkljivosti, vključno z zamudami pri zagotavljanju pravne pomoči v 22 državah članicah.

Projekt FULL-PROOF je bil zasnovan za obravnavanje kršitev procesnih pravic, do katerih pride v začetnih fazah kazenskega postopka, zlasti tistih, ki se nanašajo na direktive 2012/13, 2013/48 in 2016/1919 (pravice do obveščnosti, dostopa do odvetnika in pravice do brezplačne pravne pomoči), s ciljem ozaveščanja, pridobivanja znanja in zagotavljanja praktičnih smernic.

2. Namen

Namen tega strateškega dokumenta je podpreti utrditev pristopa Evropske unije k procesnim pravicam v kazenskih postopkih - tako da podatke, pridobljene izkušnje in priporočila projekta FULL-PROOF poveže v skladen strateški okvir za prihodnje

ukrepanje. Na podlagi ugotovitev projekta in rezultatov drugih relevantnih pobud, ki jih financira EU, so v strateškem dokumentu opredeljene možnosti za okrepitev praktičnega izvajanja treh direktiv o procesnih pravicah v državah članicah. V njem so predlagana strateška priporočila, katerih cilj je okrepiti uporabo procesnih jamstev, spodbujati uporabo prenosljivih dobrih praks ter prispevati k prihodnjemu razvoju politik na ravni EU in nacionalni ravni ter k bolj usklajenemu kazenskoopravnemu sistemu, ki zagotavlja spoštovanje pravic.

3. Metodologija

Dokument temelji zlasti na naslednjih ugotovitvah in rezultatih projekta FULL-PROOF:

- **Intervjuji o kršitvah in praksah** – opravljenih je bilo 59 kvalitativnih intervjujev s strokovnjaki v kazenskem pravosodju (državni tožilci, odvetniki, policisti) in drugimi ustreznimi deležniki v sedmih partnerskih državah (Bolgarija, Italija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Slovenija) o izvajanju Direktive 2012/13 (pravica do obveščenosti), Direktive 2013/48 (pravica do dostopa do odvetnika) in Direktive 2016/1919 (pravica do brezplačne pravne pomoči). Opravljeni so bili trije dodatni razgovori z deležniki na ravni EU (Agencijo EU za temeljne pravice – FRA, Generalnim direktoratom za pravosodje in potrošnike – GD JUST ter Fair Trial), da bi se vključila širša evropska perspektiva.
- **Anketa na ravni EU** – prejetih je bilo 138 veljavnih odgovorov strokovnjakov na področju kazenskega pravosodja iz sedmih držav konzorcija. Udeleženci so bili iz različnih poklicnih skupin, vključno s policisti, odvetniki, strokovnjaki za človekove pravice, sodniki, tožilci in drugimi strokovnjaki v pravosodju. V anketi so bili preučeni znanje in praktične izkušnje udeležencev v zvezi z izvajanjem direktiv 2012/13, 2013/48 in 2016/1919, s poudarkom na opredelitvi izzivov pri izvajanju in področij, na katerih so potrebne izboljšave. Vprašalnik, ki je bil pripravljen v angleščini, je vključeval vprašanja zaprtega in odprtega tipa. Ker so bila nekatera vprašanja pogojena ali nanje niso odgovorili vsi udeleženci, se

število odgovorov med postavkami razlikuje. Ugotovitve so zato predstavljene na podlagi ustreznega števila anketirancev pri posameznem vprašanju.

- **Poročilo o navzkrižni analizi** – združuje ugotovitve iz raziskovalnih dejavnosti projekta v primerjalno analizo, kako se procesne pravice prenašajo, razlagajo in izvajajo v praksi v sedmih partnerskih jurisdikcijah. Poročilo temelji na treh dopolnjujočih se virih: nacionalnih izhodiščnih poročilih, intervjujih s strokovnjaki v kazenskem pravosodju in anketi na ravni konzorcija.
- **Okvir za prenosljivost dobrih praks** – vključuje 36 dobrih in obetavnih praks, razvitih in uporabljenih na področju varstva procesnih pravic v kazenskih postopkih, ter ocenjuje njihov potencial za prenos v druge države članice.
- **Nacionalne okrogle mize** – sedem nacionalnih okroglih miz (na Portugalskem, v Romuniji, na Slovaškem, v Sloveniji, Bolgariji, na Poljskem in v Italiji), na katerih so razpravljali o okviru za prenosljivost najboljših praks in njegovem potencialu pri vsakodnevnem delu strokovnjakov ter ocenili pripravljenost udeležencev za okrepitev medstrokovne komunikacije. Dogodki so bili uspešno izvedeni in so vključevali tožilce, odvetnike, policiste in strokovnjake za človekove pravice. Dogodkov se je udeležilo 56 udeležencev – 6 tožilcev, 28 policistov, 18 odvetnikov in 4 strokovnjaki za človekove pravice.
- **Mednarodne delavnice za organe kazenskega pregona** – dve čezmejni delavnici za organe kazenskega pregona. Prva je potekala v Bratislavi na Slovaškem, druga pa v Bukarešti v Romuniji. Na delavnicah so sodelovali policisti, projektni partnerji in strokovnjaki iz konzorcija FULL-PROOF, s poudarkom na praktičnem izvajanju procesnih pravic, primerjalnih nacionalnih praksah in izzivih, s katerimi se srečujejo organi kazenskega pregona v prvih fazah kazenskega postopka. Na obeh dogodkih se je delavnic skupaj s predstavniki projektnih partnerjev udeležilo 27 policistov. Na delavnici v Bratislavi je sodelovalo 12 policistov iz Slovaške, Poljske in Romunije, ob sodelovanju 14 predstavnikov projektnih partnerjev. Na delavnici v Bukarešti je sodelovalo skupno 21 udeležencev, vključno s 15 policisti in 6 člani projekta. Kombinacija strokovnih predstavitev, primerjalnih razprav, simulacijskih vaj in študijskih obiskov je ustvarila praktično okolje za čezmejni dialog in strokovno izmenjavo.

- **Mednarodna delavnica za odvetnike** – mednarodna delavnica je potekala v Sofiji v Bolgariji in je bila osredotočena na stališča odvetnikov o izzivih, povezanih z izvajanjem direktiv iz načrta glede pravice do informacij, dostopa do odvetnika in pravne pomoči v sedmih partnerskih državah: Bolgarija, Italija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Slovenija. Na dogodku se je prvi dan zbralo 33 udeležencev, drugi dan pa 32. Med udeleženci je bilo 19 strokovnjakov iz prakse – 12 bolgarskih, 2 italijanska, 3 portugalski in 2 slovenska predstavnika – ter 11 predstavnikov projektnih partnerjev, kot osrednji govorci pa so bili povabljeni tudi predstavniki FRA in GD JUST.
- **Mednarodni medstrokovni seminar** je potekal v Poznanju na Poljskem, na njem pa so sodelovali predstavniki različnih poklicnih skupin s področja kazenskega pravosodja. Seminar je bil osredotočen na praktično uporabo procesnih jamstev, zlasti pri obravnavi oseb v ranljivih položajih, ter je z medstrokovno izmenjavo in praktičnimi vajami spodbujal sodelovanje med udeleženci..

Strateški dokument temelji na podatkih, pridobljenih med zgoraj navedenimi dejavnostmi, in kot tak odraža metodološke značilnosti temeljnih raziskav. Čeprav projekt temelji na številnih kvalitativnih in kvantitativnih podatkih, zbranih v sedmih državah članicah (Bolgarija, Italija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija) in različnih skupinah deležnikov, bi bilo treba priznati nekatere omejitve. Nekatere ugotovitve lahko bolj kot druge odražajo stališča posameznih poklicnih skupin. Poleg tega dokazna podlaga temelji predvsem na stališčih in izkušnjah strokovnjakov v kazenskem pravosodju, ne pa na neposrednih izkušnjah osumljenih in obdolženih oseb ali drugih imetnikov pravic. Strateški dokument bi bilo zato treba razumeti kot na zbranih podatkih temelječo oceno izkušenj in stališč strokovnjakov v sodelujočih jurisdikcijah, ki zagotavlja primerjalno podlago za opredelitev ponavljajočih se izzivov pri izvajanju, dobrih praks in področij, na katerih so potrebni nadaljnji ukrepi.

4. Trenutno stanje: Formalna skladnost in dejanska učinkovitost

Razlikovanje med formalno skladnostjo (prenos direktive v nacionalno zakonodajo) in dejansko učinkovitostjo (ali je pravica, ki jo varuje, zagotovljena v praksi) je uporabljeno kot osnovni okvir tega poglavja.

4.1. Prenos in izvajanje

Vseh sedem pregledanih držav članic – Bolgarija, Italija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Slovenija – je v določeni obliki preneslo direktive 2012/13, 2013/48 in 2016/1919. Vendar je raziskava projekta, v katero je bilo vključenih 138 anketirancev, razkrila različne ocene izvajanja, pri čemer so bili anketiranci razdeljeni med tiste, ki so menili, da se direktive „v celoti izvajajo“, in tiste, ki so poročali le o „delnem“ izvajanju, manjši delež pa je izrazil negotovost.

Takšne ugotovitve potrjujejo tudi podatki na ravni EU: [v poročilu Komisije o izvajanju Direktive 2012/13](#) so opredeljene težave s skladnostjo v več državah članicah, zlasti v zvezi s pisnim obvestilom o pravicah, zagotavljanjem informacij o obdolžitvi in dostopom do gradiva o zadevi. [Poročilo o izvajanju Direktive 2013/48](#) podobno ugotavlja, da „znaten napredek“ pri prenosu soobstaja z nenehnimi težavami pri praktični uporabi ključnih določb. Podobno so bile v [poročilu o Direktivi 2016/1919](#) ugotovljene pomanjkljivosti pri skladnosti v 22 državah članicah, zlasti v zvezi z zahtevo, da se brezplačna pravna pomoč dodeli brez nepotrebnega odlašanja.

Ugotovitve projekta kažejo, da izzivi pri izvajanju niso omejeni na posamezno procesno jamstvo ali jurisdikcijo. V partnerskih državah so strokovnjaki dosledno ugotavljali težave v zvezi s pravočasnim zagotavljanjem pravne pomoči, dostopom do tolmačenja in prevajanja, obveščanjem o procesnih pravic in praktično učinkovitostjo dostopa do odvetnika. Čeprav se narava in intenzivnost teh izzivov med državami članicami razlikujeta, skupaj ponazarjata trajno vrzel med formalno skladnostjo z zakonodajo in učinkovitim uveljavljanjem procesnih pravic v praksi.

Ugotovitve projekta in poročila Evropske komisije o izvajanju skupaj kažejo, da glavni izziv ni več formalni prenos direktiv o procesnih pravicah, temveč zagotavljanje njihove dosledne in učinkovite uporabe v praksi. V naslednjih oddelkih so zato obravnavane posamezne procesne pravice, da bi se podrobneje opredelili glavni izzivi pri izvajanju in oblikovala ciljno usmerjena priporočila.

4.2. Analiza posameznih direktiv o procesnih pravicah

4.2.1. Pravica do obveščenosti (Direktiva 2012/13)

Ugotovljene kršitve se nanašajo predvsem na pravočasnost in razumljivost, ne pa na popolno odrekanje pravice: informacije se pogosto posredujejo pozno, v jeziku, ki ga osumljenci ne razumejo, ali v preveč zapleteni in težko razumljivi obliki, na primer v tehničnem pravnem jeziku. Ta ugotovitev je v skladu s [poročilom Agencije za temeljne pravice iz leta 2019 z naslovom Pravice v praksi: dostop do odvetnika in procesne pravice v kazenskih postopkih in postopkih na podlagi evropskega naloga za prijetje](#), v katerem je bilo podobno ugotovljeno, da obdolžene osebe v osmih preučevanih državah članicah pogosto prejmejo minimalne ali nejasne informacije o obtožbah zoper njih.

4.2.2. Pravica do dostopa do odvetnika (Direktiva 2013/48)

To je v [poročilu o navzkrižni analizi](#) opisano kot „najpogostejša in politično najpomembnejša težava pri izvajanju“. V primerih, zajetih v raziskavi, je dostop do odvetnika pogostejše odložen kot uradno zavržen. Izjema je Bolgarija, kjer so odvetniki poročali o primerih, ko so bile osebe zaslišane kot »priče«, čeprav so bile dejansko obravnavane kot osumljene osebe, brez navzočnosti odvetnika. Poljska je bila na mednarodni delavnici za odvetnike dvakrat izpostavljena zaradi vrzeli med formalnimi jamstvi in takojšnjim, učinkovitim dostopom do odvetnika med policijskim zaslišanjem. Ugotovitve kažejo tudi na razlike v institucionalni ureditvi. V Italiji sta bila *giudice per le*

indagini preliminari (preiskovalni sodnik) in stroga pravila o izločitvi nezakonito pridobljenih dokazov, na Portugalskem pa status *arguido* in *juiz de instrução* (preiskovalni sodnik) večkrat navedena kot razmeroma močna mehanizma sodnega nadzora. Nasprotno je za bolgarsko ureditev predkazenskega postopka značilna izrazitejša vloga tožilstva. To je v skladu z ustaljeno sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice v skladu s 6. členom EKČP, ki se je začela s sodbo v [zadevi Salduz proti Turčiji](#) z dne 27. novembra 2008, v kateri je bilo ugotovljeno, **da bi moral biti dostop do odvetnika praviloma zagotovljen od prvega policijskega zaslišanja, razen če obstajajo tehtni razlogi za njegovo omejitev**, in podrobneje opredeljena v sodbah v zadevah [Ibrahim in drugi proti Združenemu kraljestvu z dne 13. septembra 2016](#) in [Beuze proti Belgiji z dne 9. novembra 2018](#), v katerih je pojasnjeno, da nobena omejitev ne sme nepopravljivo škodovati splošni poštenosti postopka.

4.2.3. [Pravica do brezplačne pravne pomoči \(Direktiva 2016/1919\)](#)

V [poročilu o navzkrižni analizi](#) je brezplačna pravna pomoč opredeljena kot „strukturno najbolj ranljiv sestavni del“ treh direktiv. Čeprav je bil pravni okvir, ki ureja pravno pomoč, na splošno vzpostavljen v vseh sodelujočih državah članicah, ugotovitve projekta razkrivajo stalne izzive, ki vplivajo na njegovo učinkovito delovanje v praksi.

Portugalska ponazarja razliko med formalno skladnostjo in dejansko učinkovitostjo. Čeprav se na splošno šteje, da je okvir za pravno pomoč ustrezno vzpostavljen na normativni ravni, je njegova praktična učinkovitost ogrožena zaradi nizkega in zapoznelega plačila odvetnikov, ki nudijo pravno pomoč.

Podobno so bili na italijanski nacionalni okrogli mizi izpostavljeni pomisleki glede dohodkovnega praga za upravičenost v višini 13 659,64 EUR, za katerega so udeleženci menili, da izključuje posameznike, ki brezplačno pravno pomoč dejansko potrebujejo.

Te ugotovitve na terenu so skladne s [poročilom Komisije](#) o izvajanju te direktive, v katerem so bile ugotovljene pomanjkljivosti glede skladnosti v 22 državah članicah, zlasti v zvezi z zahtevo po dodelitvi brezplačne pravne pomoči brez nepotrebnega odlašanja. Ugotovitve skupaj kažejo, da glavni izzivi v zvezi s pravno pomočjo niso v

obstoju samega pravnega okvira, temveč v zagotavljanju njegovega pravočasnega, dostopnega in učinkovitega izvajanja.

4.3. Ranljive osebe

Ugotovitve projekta kažejo, da praktično izvajanje procesnih pravic ni enako v vseh skupinah osumljenih in obdolženih oseb. Za tuje državljane, osebe, ki ne govorijo ali ne razumejo jezika postopka in socialno-ekonomsko prikrajšane osebe je bilo večkrat ugotovljeno, da so nesorazmerno izpostavljeni kršitvam procesnih pravic, kar odraža dodatne ovire, s katerimi se lahko te skupine srečujejo pri dostopu do informacij, pomoči odvetnika in drugih procesnih jamstev.

Med temi skupinami so se kot posebno zaskrbljujoče pojavili tuji državljani. Strokovnjaki iz prakse so poročali, da so nesorazmerno zastopani v priporu pred sojenjem, deloma zato, ker sodne ocene tveganja običajno upoštevajo dejavnike, kot so stalno prebivališče, zaposlitev in družinske vezi v državi, za katere je manj verjetno, da jih imajo tuji državljani. V nekaterih jurisdikcijah so pravosodni delavci uporabo pripora pred sojenjem za nedržavljanke nadalje opisali kot skoraj samodejno.

Ugotovitve kažejo tudi na druge razsežnosti ranljivosti. Čeprav so bile ugotovljene razlike, povezane s spolom, so bile v sodelujočih državah članicah prepoznane manj dosledno kot ranljivosti, povezane z državljanstvom, jezikom ali socialno-ekonomsko prikrajšanostjo.

V zvezi z nebinarnimi osebami so strokovnjaki iz prakse na splošno poročali, da imajo s takimi primeri malo ali nič izkušenj. To kaže na področje, na katerem bi bilo koristno zbrati dodatne podatke.

Otroci so bili obravnavani predvsem z analizo prenosljivih dobrih praks v okviru projekta in ne posebej usmerjenimi empiričnimi raziskavami. To odraža relativno vrzel v raziskavah in poudarja potrebo po nadaljnjih raziskavah o izvajanju procesnih jamstev, določenih z Direktivo 2016/800.

4.4. Razlike v dojemanju med policisti, odvetniki in tožilci

V intervjujih, poročilu o navzkrižni analizi in na nacionalnih okroglih mizah se dosledno pojavljajo razlike v strokovnih zaznavah v zvezi s praktičnim izvajanjem procesnih pravic. Policisti so na splošno poročali, da se procesna jamstva v praksi redno spoštujejo, odvetniki pa so dosledno ugotavljali strukturne in ponavljajoče se ovire za njihovo učinkovito izvajanje. Tožilci so običajno sprejeli vmesno stališče.

Te razlike v strokovnem dojemanju so pomembne, saj vplivajo na to, kako se razumejo in prednostno razvrščajo izzivi pri izvajanju.

Ugotovitve projekta skupaj kažejo, da imajo pomanjkljivosti pri izvajanju procesnih pravic posledice, ki presegajo varstvo pravic posameznika. Anketiranci so neučinkovito izvajanje dosledno povezovali z zmanjšanim zaupanjem v pravosodni sistem, zamudami v kazenskih postopkih, nepotrebnimi sodnimi postopki, pritožbami, ki se jim je mogoče izogniti, in v nekaterih primerih večjim tveganjem neupravičenih obsodb. Te ugotovitve potrjujejo sklep, da krepitev procesnih jamstev ne prispeva le k varstvu temeljnih pravic, temveč tudi k učinkovitosti, legitimnosti in splošni uspešnosti kazenskopravnih sistemov. Glede na navedeno so v naslednjem poglavju na podlagi zbranih podatkov opredeljene glavne medsektorske teme, sistemske vrzeli in priložnosti.

5. Horizontalne teme, vrzeli in priložnosti

Poleg analize vsake procesne pravice je bilo v okviru projekta opredeljenih šest ponavljajočih se strukturnih tem. Njihov dosleden pojav v več raziskovalnih metodah, vključno z intervjuji, anketami, nacionalnimi okroglimi mizami in mednarodnimi delavnicami, ter v različnih nacionalnih okvirih kaže, da to niso osamljene ugotovitve, temveč horizontalna vprašanja, ki kažejo na skupne vrzeli in priložnosti za krepitev izvajanja procesnih pravic v državah članicah.

5.1. Status osumljene osebe

Projekt je opredelitev pojma »osumljena oseba« prepoznal kot horizontalno vprašanje, ki pomembno vpliva na učinkovito izvajanje direktiv o procesnih pravicah. Zlasti so bili v bolgarski nacionalni raziskavi ugotovljeni pomisleki glede trenutka, ko posameznik postane upravičen do procesnih jamstev. Bolgarski strokovnjaki s področja kazenskega pravosodja so poročali, da bi lahko neobstoj jasne in samostojne pravne opredelitve »osumljenca« odložil uporabo teh procesnih jamstev v praksi, saj bi posameznikom, ki se v praksi obravnavajo kot osumljenci, omogočil zaslišanje ali uporabo prisilnih ukrepov, preden se začnejo uporabljati oziroma učinkovati ustrezne procesne pravice. Ta pomislek je v skladu s sodbo Sodišča Evropske unije v [zadevi C-209/22, Rayonna prokuratura Lukovit, sodba z dne 7. septembra 2023](#), v kateri so bile obravnavane posledice bolgarskega pravnega okvira za učinkovito uveljavljanje pravic do obrambe v predkazenskem postopku.

V okviru projekta so bili opredeljeni tudi primeri nacionalnih ukrepov za reševanje tega vprašanja. Na Slovaškem interna odredba predsednika policije, sprejeta leta 2025, pojasnjuje trenutek, ko posameznik pridobi status osumljene osebe.

5.2. Pravna sredstva in spremljanje

V [poročilu o navzkrižni analizi](#) je ugotovljeno, da nacionalni mehanizmi spremljanja temeljijo predvsem na „kazalnikih administrativne skladnosti“, kot je izpolnjevanje zahtevane dokumentacije, in ne na ukrepih, s katerimi se lahko oceni praktična učinkovitost procesnih jamstev.

Obetavna praksa se je razvila v Sloveniji, kjer je Varuh človekovih pravic v okviru državnega preventivnega mehanizma (DPM) razvil celovit pristop k spremljanju procesnih jamstev. Varuh človekovih pravic že več let spremlja spoštovanje procesnih pravic s pregledovanjem dokumentacije v naključno izbranih primerih. Nedavno je državni preventivni mehanizem (DPM) ta pristop razširil tako, da je razgovore s posamezniki, ki jih je policija nedavno pridržala, združil z obiski na sedmih policijskih

postajah in preučitvijo 50 spisov. Ta pristop je omogočil, da se pri spremljanju poleg formalne skladnosti oceni tudi dejansko izvajanje procesnih jamstev z vidika oseb, ki te pravice uveljavljajo v praksi.

Ta primer ponazarja potencialno vrednost neodvisnih mehanizmov spremljanja, ki temeljijo na neposrednih pričevanjih oziroma izkušnjah oseb, ki so bile pridržane. Taki pristopi bi lahko okrepili nacionalni nadzor, zagotovili ustreznejše kazalnike učinkovitega izvajanja procesnih pravic in prispevali k trdnejšemu okviru na ravni EU za spremljanje skladnosti.

5.3. Medstrokovno usposabljanje in krepitev zmogljivosti

Vse dejavnosti, namenjene strokovnjakom iz prakse, vodijo do istega zaključka. Redno, na scenarijih temelječe in praktično usmerjeno usposabljanje se je izkazalo kot najbolj dosledno in pozitivno ocenjen pristop. [Poročilo o navzkrižni analizi](#) takšno usposabljanje označuje kot »najpomembnejši sklop reform«. Mednarodne delavnice projekta dodatno empirično potrjujejo ta pristop: udeleženci so poročali o stalno visoki stopnji zadovoljstva, pri čemer je skupna ocena na delavnicah organov kazenskega pregona znašala 4,6–4,7 od 5, na delavnicah odvetnikov pa več kot 90 %. Poleg tega je 73 % udeležencev delavnice za odvetnike poročalo, da so se po usposabljanju počutili "veliko bolj samozavestne", ko so opredelili pravice v skladu s tremi temeljnimi direktivami, čeprav jih je 41 % že vnaprej "zelo dobro poznalo". To kaže, da je vrednost takega usposabljanja predvsem v krepitvi samozavesti pri praktični uporabi procesnih pravic, ne zgolj v povečanju osnovnega pravnega znanja.

Nacionalne okrogle mize so privedle do enakega zaključka. V vseh sodelujočih državah članicah so strokovnjaki poudarili potrebo po stalnem, strukturiranem in praktično usmerjenem usposabljanju policistov, odvetnikov, tožilcev, sodnikov in drugih strokovnjakov v kazenskem pravosodju. Poudarek je bil na interdisciplinarnem usposabljanju, praktični uporabi procesnih jamstev, sodelovanju med strokovnimi skupinami in razvoju visokokakovostnega gradiva za usposabljanje. Hkrati so udeleženci poudarili, kako pomembno je zagotoviti, da usposabljanje strokovnjake

opremi s specializiranim znanjem in spretnostmi, potrebnimi na področjih, kjer je potrebno posebno strokovno znanje.

5.4. Medstrokovno sodelovanje in komunikacija

Zgoraj omenjeno vrzel v dojetanju še povečuje pomanjkanje skupnega operativnega razumevanja med policijo, odvetniki in tožilci. Razlike v poklicnih vlogah in institucionalnih perspektivah lahko privedejo do različnih razlag procesnih obveznosti, kar ustvarja vrzeli in nedoslednosti pri njihovem izvajanju. Ugotovitve torej kažejo, da krepitev procesnih pravic ne zahteva le poklicnega usposabljanja, temveč tudi tesnejše sodelovanje in komunikacijo med različnimi akterji, vključenimi v kazenske postopke.

Na nacionalnih okroglih mizah je bil poudarjen pomen medinstitucionalnega usklajevanja in sodelovanja. Udeleženci so poudarili, da je učinkovito izvajanje procesnih jamstev odvisno od stalnega dialoga med strokovnjaki v kazenskem pravosodju, in opredelili medstrokovno usposabljanje kot pomemben mehanizem za spodbujanje boljše komunikacije. Zato krepitev medstrokovnega sodelovanja zahteva trajno institucionalno zavezanost in bi jo bilo treba obravnavati kot ključni element učinkovitega izvajanja procesnih pravic v državah članicah.

5.5. Brezplačna pravna pomoč

Na podlagi zbranih informacij so se pomanjkljivosti v zvezi z merili za upravičenost, pravočasnim imenovanjem odvetnikov in plačilom izvajalcem brezplačne pravne pomoči izkazale za medsebojno povezane izzive, ki ogrožajo učinkovito uveljavljanje pravice do pomoči odvetnika. Te ugotovitve kažejo, da pravne pomoči ne bi smeli obravnavati z izoliranimi reformami. Ukrepi, kot so razširitev upravičenosti, zvišanje plačila ali pospešitev imenovanja odvetnikov, verjetno ne bodo dosegli trajnih izboljšav, če se bodo izvajali neodvisno. Učinkovitost pravne pomoči je odvisna od splošne vzdržnosti in ustreznega financiranja sistemov brezplačne pravne pomoči.

Za okrepitev pravne pomoči je zato potreben sistemski pristop, ki zagotavlja pravočasen dostop do pravnega zastopanja, pravične in trajnostne ureditve financiranja ter merila za upravičenost, ki osebam, ki takšno pomoč potrebujejo, omogočajo dostop do pravne pomoči.

Kot je bilo že omenjeno, Brezplačna pravna pomoč ni samostojno procesno jamstvo, temveč ključni pogoj za učinkovito uveljavljanje drugih procesnih pravic.

6. Smernice o evropskih minimalnih standardih za praktično izvajanje procesnih pravic

To poglavje na podlagi zbranih ugotovitev oblikuje konkretne smernice, namenjene podpori učinkovitemu izvajanju procesnih pravic s strani policistov in odvetnikov pri njihovem vsakodnevnem delu.

6.1. Za policiste in organe kazenskega pregona

1. Informacije o procesnih pravicah je treba zagotoviti hitro ter na jasn in dostopen način.
2. Pisno obvestilo o pravicah posredovati pravočasno ter v jasnem in preprostem jeziku. Zagotoviti, da posamezniki prejmejo obvestilo o pravicah v jeziku, ki ga razumejo, ter da imajo ustrezno možnost, da se seznani z njegovo vsebino. Kadar nacionalni postopki to omogočajo, po potrebi ponovno poudariti ključne informacije.
3. Zagotoviti pravočasen dostop do odvetnika v skladu z nacionalnim pravom in direktivami o procesnih pravicah.
4. Vzpostaviti postopke za zagotovitev pravočasnega dostopa do usposobljenih tolmačev, vključno z uporabo storitev tolmačenja na daljavo ali dežurnega tolmačenja, kadar je to primerno, zlasti v začetnih fazah kazenskega postopka.

5. Prilagoditi komunikacijo potrebam vsake osebe, zlasti ranljivih oseb in oseb, ki jim jezik postopka ni materni jezik.
6. Spodbujati redno usposabljanje na podlagi scenarijev o praktični uporabi procesnih pravic. Programi usposabljanja bi morali dati prednost prvim stikom z osumljenimi osebami, izvedbi razgovorov ter prepoznavanju in obravnavi ranljivih oseb, vključno z otroki, tujimi državljani in invalidi.
7. Zagotoviti jasne postopke dokumentiranja za ključne faze postopka, vključno s prijeto, zagotavljanjem informacij o procesnih pravicah in dostopom do odvetnika, da se podpreta učinkovito spremljanje in odgovornost.
8. Spodbujati učinkovito komunikacijo in sodelovanje z odvetniki, tožilci in drugimi pristojnimi organi, tudi z razvojem skupnih operativnih smernic.

6.2. Za odvetnike

1. Zagotoviti zaupno in učinkovito posvetovanje s strankami v najzgodnejši možni fazi postopka, da se omogoči informirano pravno svetovanje pred zaslišanjem ali drugimi procesnimi dejanji.
2. Preveriti, ali so stranke prejele in razumele informacije o svojih pravicah, ter po potrebi zagotovite dodatna pojasnila, da se omogoči informirano odločanje.
3. Spremljati učinkovito izvajanje procesnih jamstev med celotnim postopkom in nemudoma izpodbijati vsako kršitev, ki bi lahko vplivala na pravice stranke ali poštenost postopka.
4. Vzdrževati komunikacijo s policisti, tožilci in drugimi strokovnjaki, vključenimi v postopek, z namenom pravočasnega reševanja procesnih vprašanj ob hkratnem varstvu pravic stranke.
5. Sodelovati pri stalnem strokovnem izpopolnjevanju in usposabljanju o procesnih pravicah, vključno z usposabljanjem na področju prava EU in čezmejnih kazenskih postopkov ter znanj in spretnosti, potrebnih za zagotavljanje učinkovite pravne pomoči ranljivim strankam.

6.3. Splošne smernice

- Spodbujati medstrokovna usposabljanja za policiste, odvetnike, tožilce in druge strokovnjake v kazenskem pravosodju.
- Razviti vzorčne obrazce pisnega obvestila o pravicah na ravni EU ter na podlagi ugotovljenih dobrih praks spodbujati uporabo jasnega in preprostega jezika.
- Vzpostaviti skupne minimalne standarde za beleženje ključnih procesnih podatkov (zagotavljanje informacij, dostop do odvetnika, zagotavljanje tolmačenja in čas odločanja o vlogah za brezplačno pravno pomoč) v podporo spremljanju dejanskega izvajanja procesnih pravic na nacionalni ravni in ravni EU.
- Okrepiti neodvisne mehanizme spremljanja z združevanjem dokumentacijskih pregledov s kvalitativnimi ocenami dejanskega izvajanja procesnih pravic.
- Spodbujati ustrezno financirane sisteme pravne pomoči z obravnavanjem meril za upravičenost, pravočasnega imenovanja ponudnikov pravne pomoči in vzdržnega sistema plačila kot medsebojno povezanih elementov učinkovitega dostopa do pravnega varstva.
- Vzpostaviti ukrepe za zagotovitev pravočasnega dostopa do pravne pomoči prek učinkovitih sistemov dežurnih odvetnikov, zlasti na podežlju in zunaj običajnega delovnega časa.
- Zagotoviti razpoložljivost kvalificiranih storitev tolmačenja, vključno z možnostjo tolmačenja na daljavo in dežurnimi storitvami tolmačenja, kadar je to primerno, da se omogoči učinkovita komunikacija že v najzgodnejših fazah kazenskega postopka.

7. Prenos dobrih praks: pravna in praktična izvedljivost

Medtem ko so bile v prejšnjem poglavju opredeljene praktične smernice za krepitev vsakodnevne uporabe procesnih pravic, je v tem poglavju obravnavano, kako je mogoče uspešne prakse, opredeljene v okviru projekta, realno prenesti v drugih državah članicah.

V okviru projekta je bil razvit [okvir za prenosljivost dobrih praks](#), v katerem je bilo ocenjeno, ali je dobro prakso, opredeljeno v eni državi članici, mogoče prenesti v drugo. Metodologija prikazuje vsako od 36 katalogiziranih praks na matriki 3 × 3 (zahtevnost prenosa: nizka/srednja/visoka; učinek: nizek/srednji/visok), pri čemer ocena temelji na petih merilih prenosljivosti: obsegu zakonodajnih sprememb, potrebnih za preseganje minimalnih standardov EU; proračunskih posledicah; potrebah po vzpostavitvi ali integraciji informacijskega sistema; kompleksnosti zainteresiranih strani; ter zahtevah glede čezmejnega usklajevanja. Upošteva tudi šest meril vpliva: časovni razpored (na podlagi sodne prakse v zadevi *Salduz*); pokritost; skladnost; učinek na ranljive skupine (ob upoštevanju standardov Agencije Evropske unije za temeljne pravice in Sveta Evrope o otrokom prijaznem pravosodju); kakovost obrambe; ter zaščitne ukrepe v zvezi z evropskim nalogom za prijetje.

Ocena kaže, da je mogoče številne obetavne prakse prenesti med državami članicami, čeprav njihovo izvajanje zahteva različne ravni naložb in institucionalne zavezanosti. Od 36 ocenjenih praks jih je bilo pet ocenjenih kot enostavnih za prenos, tri pa so pokazale tudi velik potencialni učinek. Prakse, ki ne zahtevajo zakonodajnih sprememb in skromnih finančnih naložb, kot so operativne smernice, pobude za usposabljanje ali standardizirana dokumentacija, so na splošno pokazale največji potencial za prenos. Nasprotno pa so bile prakse, odvisne od strukturnih reform, dodatnega financiranja ali obsežnega institucionalnega usklajevanja, dosledno ocenjene kot težje izvedljive.

Ponavljajoči se izzivi vključujejo proračunske stroške (zagotavljanje osebja za dežurno telefonsko linijo, financiranje univerzalno dostopne brezplačne pravne pomoči, vzpostavitev ali povezovanje digitalnih sistemov vodenja zadev), pomanjkanje specializiranih strokovnjakov (kvalificirani tolmači, otroški psihologi) ter zapletenost usklajevanja policije, odvetniških zbornic, pravosodnih organov in drugih ustreznih deležnikov. Čezmejno usklajevanje, vključno z usklajevanjem v zvezi z evropskim nalogom za prijetje pomeni dodatno raven, saj zahteva usklajevanje med različnimi nacionalnimi pravnimi sistemi.

Ocena tudi kaže, da dobrih praks ne bi smeli obravnavati ločeno. Ukrepi, ki jih je razmeroma enostavno izvajati, lahko zagotovijo institucionalne in operativne temelje

za bolj zapletene reforme v daljšem časovnem obdobju. Postopni pristop, ki upošteva nacionalne pravne okvire, razpoložljive vire in institucionalno zmogljivost, bo zato verjetno olajšal bolj trajnostno izvajanje.

Dosledno sporočilo nacionalnih okroglih miz je, da **bi moralo učinkovito izvajanje direktiv o procesnih pravicah ostati glavna prednostna naloga držav članic**. Zagotavljanje popolne in pravilne uporabe obstoječih standardov EU je predpogoj za uspešen prevzem dodatnih dobrih praks. Projekt zato meni, da sta zagotovitev osnovne ravni izvajanja in dejanska skladnost bistvena temelja, na katerih bi bilo treba graditi nadaljnje reforme.

Cilj ni spodbujati enotne rešitve v vseh državah članicah, temveč olajšati prilagajanje uspešnih praks različnim pravnim in institucionalnim okvirom, hkrati pa ohraniti minimalne standarde, ki jih določa pravo EU.

Projekt je pokazal, da je uspešen prenos dobrih praks odvisen ne le od njihove učinkovitosti, temveč tudi od njihove združljivosti z nacionalnimi pravnimi okviri, institucionalnimi zmogljivostmi in razpoložljivimi viri. Čeprav enoten model ni primeren za vse države članice, dokazi kažejo, da postopno izvajanje, začnši s praksami z velikim učinkom, ki zahtevajo omejene strukturne spremembe, ponuja največji potencial za krepitev učinkovite uporabe procesnih pravic po vsej Evropski uniji. Celovito in praktično izvajanje direktiv o procesnih pravicah ostaja bistvena podlaga za nadaljnje reforme in prenos obetavnih praks.

8. Konsolidacija procesnih jamstev v prihodnjem ukrepanju EU

Predhodna poglavja so bila osredotočena na ugotovitve projekta in njihove posledice za nacionalno izvajanje. Na podlagi te analize so v tem poglavju predstavljeni strateški premisleki za prihodnje ukrepanje EU, namenjeno krejitvi učinkovitega izvajanja procesnih jamstev po vsej Evropski uniji.

[Resolucija o načrtu iz leta 2009](#) priznava, da medsebojno zaupanje med državami članicami ni odvisno le od približevanja pravnih standardov, temveč tudi od njihove učinkovite uporabe v praksi. Podatki, zbrani v okviru projekta, skupaj z razvojem sodne prakse Sodišča Evropske unije ter dejavnostmi Evropske komisije za spremljanje izvajanja in zagotavljanje spoštovanja prava EU kažejo, da še vedno obstajajo pomembne vrzeli med formalno skladnostjo in učinkovitim uveljavljanjem procesnih pravic.

Prihodnji ukrepi EU bi zato morali dati prednost krepitvi učinkovitega izvajanja obstoječih direktiv o procesnih pravicah, hkrati pa podpirati države članice pri reševanju trajnih praktičnih in strukturnih izzivov.

8.1. Krepitev izvajanja in spremljanja

- Preusmeriti spremljanje izvajanja s formalnega prenosa na kazalnike, s katerimi se ocenjuje dejanska učinkovitost procesnih pravic.
- Še naprej ukrepati, kadar države članice ne izpolnjujejo svojih obveznosti iz direktiv o procesnih pravicah.
- Spodbujati skupne minimalne standarde za beleženje procesnih podatkov v podporo primerljivemu spremljanju na nacionalni ravni in ravni EU.
- Spodbujati razvoj in financiranje neodvisnih mehanizmov spremljanja, vključno z državnimi preventivnimi mehanizmi in drugimi nadzornimi organi.
- Razviti metodologije spremljanja, ki bodo poleg uradnih podatkov o izvajanju vključevale več vidikov, vključno s perspektivami pravnih strokovnjakov in civilne družbe.

8.2. Podpora državam članicam

- Olajšati strukturirano vzajemno učenje, ki ga financira EU, in izmenjavo dobrih praks.

- Razviti nezavezujoče smernice in praktična orodja, kot so vzorčna pisna obvestila o pravicah, operativni kontrolni seznam in komunikacijske smernice.
- Podpirati države članice pri prilagajanju dobrih praks nacionalnim pravnim in institucionalnim okvirom namesto spodbujanja enotnih rešitev.

8.3. Krepitev razpoložljivih podatkov

- Podpirati primerjalne raziskave o izvajanju direktiv o procesnih pravicah, ki niso zajete v tem projektu, zlasti direktiv 2010/64 in 2016/800, s poudarkom na storitvah tolmačenja in procesnih jamstvih za otroke.
- Spodbujati razvoj primerljivih kazalnikov in metodologij ocenjevanja na podlagi zbranih podatkov, ki bodo podpirali prihodnji razvoj politik.
- Izboljšati razpoložljivost razčlenjenih podatkov o premalo zastopanih skupinah, vključno z nebinarnimi in drugimi LGBTIQ+ osebami, da bi omogočili boljše razumevanje njihovih izkušenj in njihovega dostopa do procesnih jamstev.

8.4. Krepitev strokovnih zmogljivosti

- Podpirati redna, praktično usmerjena usposabljanja o procesnih pravicah v jezikih EU, ki jih financira EU.
- Spodbujati skupno medstrokovno usposabljanje policistov, odvetnikov, tožilcev in drugih strokovnjakov, ki delujejo na področju kazenskega pravosodja.
- Zagotoviti, da usposabljanje, ki ga podpira EU, vključuje posebne module o ranljivih osebah, čezmejnem sodelovanju in praktični uporabi procesnih pravic.

Ta priporočila so usmerjena v krepitev in utrjevanje obstoječega okvira EU za procesne pravice. Ugotovitve kažejo, da bi se morali prihodnji ukrepi EU osredotočiti na zagotavljanje doslednega izvajanja uveljavljenih procesnih jamstev in njihove učinkovitosti v praksi ter hkrati obravnavati institucionalne, strokovne in praktične dejavnike, ki vplivajo na njihovo uresničevanje. Za to je potrebna kombinacija učinkovitega ukrepanja v primerih, ko minimalne obveznosti niso izpolnjene, večje

podpore izvajanju in krepitvi strokovnih zmogljivosti, spremljanja na podlagi zbranih podatkov in neodvisnega nadzora ter stalne izmenjave dobrih praks med državami članicami. Tak pristop bi okrepil učinkovitost obstoječega okvira v praksi ob spoštovanju načel minimalne harmonizacije in raznolikosti nacionalnih kazensko-pravnih sistemov.

9. Sklep

Na podlagi podatkov, zbranih v okviru projekta FULL-PROOF, je mogoče sklepati, da je Evropski uniji uspelo vzpostaviti celovit okvir minimalnih procesnih pravic, vendar je njegova učinkovitost v praksi še vedno odvisna od načina njihovega izvajanja v državah članicah.

Za odpravo te vrzeli ni treba preoblikovati obstoječega zakonodajnega okvira ali modela minimalne harmonizacije, na katerem temelji. Namesto tega se je treba ponovno osredotočiti na učinkovito izvajanje obstoječih procesnih jamstev, in sicer s spremljanjem na podlagi zbranih podatkov, stalnim strokovnim usposabljanjem, ustrezno financiranimi sistemi brezplačne pravne pomoči, okrepljenim medstrokovnim sodelovanjem in stalno izmenjavo dobrih praks. Prihodnji ukrepi EU bi zato morali učinkovito izvajanje obstoječih pravic in spodbujanje inovativnih praks obravnavati kot dopolnjujoča se in zaporedna cilja. Namen priporočil iz tega strateškega dokumenta je prispevati k temu cilju ter podpreti prihodnji razvoj politike in raziskave na tem področju.

FULL-PROOF.EU

Co-funded by the European Union.

Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the European Commission can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

ALMA MATER STUDIORUM
UNIVERSITÀ DI BOLOGNA

